

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

การประเมินโครงการการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน

โรงเรียนบ้านมาบแก จังหวัดนครสวรรค์

An Evaluation of Creativity-based Learning Project of Banmabkae School in Nakhonsawan Province

หทัยชนก วงศ์กระจ่าง (Hathaichanok wongkrachang)¹ ศศิธร บัวทอง (Sasitorn Buathong)²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ 2) ประเมินกระบวนการของโครงการ และ 3) ประเมินผลผลิตของโครงการการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน โรงเรียนบ้านมาบแก จังหวัดนครสวรรค์ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ครู จำนวน 10 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 49 คน รวมทั้งหมด 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินโครงการการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน และแบบบันทึกผลการเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน พบว่า ความพร้อมด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.78) ผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลากรมีความพร้อม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.92) และด้านวัสดุอุปกรณ์มีความพอเพียงอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.78) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน ส่วนความพอเพียงด้านงบประมาณอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.30) ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน 2) ผลการประเมินกระบวนการของโครงการการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามแนวคิดสร้างสรรค์เป็นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.80) ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กระบวนการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.86) และด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.43) 3) ผลการประเมินผลผลิต ด้านความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน พบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.18) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2560 ภาคเรียนที่ 1 ทั้งหมด 8 รายวิชา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในภาพรวมเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 82 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

คำสำคัญ การประเมินโครงการ การจัดการเรียนการสอน การคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
hathaichanok.noon@gmail.com

² อาจารย์ ดร. ประจักษ์แผนกวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
sasitorn_oil@hotmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this research were (1) to evaluate the input factors of the Creative Thinking-Based Instructional Management Project of Ban Mapkae School in Nakhon Sawan province; (2) to evaluate the process of the Project; and (3) to evaluate the outputs of the Project. The key research informants totaling 60 school personnel and students of Ban Mapkae School in Nakhon Sawan province comprised one school administrator, 10 teachers, and 49 Prathom Suksa I – VI students. The employed research instruments were an interview form and a questionnaire on the operation of the Creative Thinking-Based Instructional Management Project, a questionnaire on satisfaction of the students with the creative thinking-based instruction, and a learning achievement recording form. Data were analyzed using the percentage, mean, standard deviation, and content analysis. Research findings were as follows: (1) regarding evaluation results of input factors of the Project, it was found that the overall readiness of the Project's input factors was at the high level (mean = 3.78) which passed the evaluation criteria; when specific input factors were considered, it was found that readiness of the personnel factor was at the high level (mean = 3.92) which passed the evaluation criteria; readiness of the materials and equipment was at the high level (mean = 3.78) which passed the evaluation criteria; while readiness of the budget was at the moderate level (mean = 3.30) which did not pass the evaluation criteria; (2) regarding evaluation results of the Project's process, it was found that the organization of instructional activities was in line with the creative thinking-based concept and its overall rating mean was at the high level (mean = 3.80) which passed the evaluation criteria; when specific aspects of the process were considered, it was found that the process of organizing instructional activities was rated at the high level (mean = 3.86); while the process of supervision, follow up and evaluation was rated at the moderate level (mean = 3.43); and (3) regarding evaluation results of the outputs of the Project, it was found that the Project's output in terms of Prathom Suksa I - VI students' satisfaction with the organization of the creative thinking-based instructional activities was rated at the high level (mean = 4.18) which passed the evaluation criteria; and the Project's output in terms of learning achievements in all of the eight learning areas of the students were averaged at 82 percent which passed the evaluation criteria.

Keywords: Project evaluation, Instructional management, Creative thinking based

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

บทนำ

การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ครูควรมุ่งเน้นไปสู่การเรียนรู้ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 นักเรียนต้องเรียนเองหรือครูไม่ต้องสอน แต่ต้องออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ให้นักเรียนเรียนรู้จากการลงมือทำ แล้วการเรียนรู้จะเกิดจากภายในใจและสมองของนักเรียน (วิจารณ์ พานิช, 2555, น.15) ดังนั้นครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิดให้กับนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน (Creativity-based Learning) หรือเรียกโดยย่อว่า CBL ซึ่งสอดคล้องกับสภาพนักเรียนไทยและปัญหาของการศึกษาไทย (วิริยะ ฤชชัยพานิชย์, 2558, น.27) การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นการสอนที่ต่อยอดมาจากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) หรือเรียกโดยย่อว่า PBL ซึ่งเป็นหนึ่งในแนวทางการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นการสอนแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) คือ การจัดการสอนให้ผู้เรียนตื่นตัวในการค้นคว้าหาความรู้ที่จะรับการบรรยายแบบเดิม โดยมีการจัดการสอน 5 ขั้นตอน คือ ขั้นกระตุ้น ขั้นตั้งปัญหา ขั้นค้นและคิด ขั้นนำเสนอ และขั้นประเมินผล

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้นำแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานมาใช้พัฒนาครู ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2558 โดยพัฒนาการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่เน้นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง นำความรู้เดิมไปต่อยอด สร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ และสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ แบ่งการดำเนินงานเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ในปีงบประมาณ 2558 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สร้างความตระหนักในการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานให้กับผู้อำนวยการโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ และครูที่สมัครเข้าร่วมโครงการตามความสมัครใจ โดยมีการสร้างวิสัยทัศน์ แผนปฏิบัติการ แผนดำเนินงาน ร่วมกัน โดยให้ครูผู้สอนเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ฝึกปฏิบัติการออกแบบการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเอง

ระยะที่ 2 ในปีงบประมาณ 2559 การพัฒนาและทดลองใช้ด้วยวิธีการวิจัยและพัฒนา (R&D) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน การประกันคุณภาพการศึกษา การประสานความร่วมมือและสร้างเครือข่าย ครูสามารถใช้กระบวนการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน จัดบรรยากาศแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน ศึกษานิเทศก์เรียนรู้รูปแบบ เทคนิค วิธีการนิเทศ การส่งเสริม การจัดการเรียนการสอน

ระยะที่ 3 ในปีงบประมาณ 2560 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้พัฒนาต่อยอดและสร้างความรู้ที่ยั่งยืน โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนเป็นผู้เรียนสร้างสรรค์ ห้องเรียนสร้างสรรค์ ครูสร้างสรรค์ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างสรรค์ สถานศึกษาสร้างสรรค์ ศึกษานิเทศก์สร้างสรรค์ และชุมชนแห่งการเรียนรู้สร้างสรรค์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ผู้สอนควรวิเคราะห์ความสำคัญ ความเชื่อมโยงของแต่ละตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การวิเคราะห์ทักษะการคิดที่สัมพันธ์กับตัวชี้วัดในแต่ละตัวซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดไปสู่การสร้างชิ้นงานหรือภาระงานได้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้

โรงเรียนบ้านมาบแก ได้สมัครเข้าร่วมโครงการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนทักษะการคิด วิเคราะห์และทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน และได้เป็นโรงเรียนนำร่องในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

เป็นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ในปีการศึกษา 2558 โดยโรงเรียนบ้านมาบแก ได้จัดทำโครงการการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐานเรื่อยมาจนถึงปีการศึกษา 2560 ในระยะเวลาที่ผ่านมา ยังไม่มีการประเมินโครงการดังกล่าว จึงควรมีการประเมินโครงการการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน โรงเรียนบ้านมาบแก จังหวัดนครสวรรค์ ด้านความพร้อมของปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการและผลผลิตของการดำเนินโครงการ เพื่อให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค ข้อบกพร่องซึ่งเกิดจากโครงการ ความพร้อมของปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการที่จัดกิจกรรมต่างๆ ตามโครงการมีความเหมาะสมเพียงใด ผลจากการประเมินจะช่วยให้ผู้รับผิดชอบโครงการทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในโครงการ และหาวิธีการปรับปรุงพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ข้อมูลสารสนเทศที่ได้ ยังช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารว่าจะดำเนินโครงการนี้ต่อไปอย่างไรให้เกิดผลดีที่สุดและคุ้มค่ากับการลงทุน

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

1. เพื่อประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน โรงเรียนบ้านมาบแก จังหวัดนครสวรรค์
2. เพื่อประเมินกระบวนการของโครงการการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน โรงเรียนบ้านมาบแก จังหวัดนครสวรรค์
3. เพื่อประเมินผลผลิตของการดำเนินโครงการการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน โรงเรียนบ้านมาบแก จังหวัดนครสวรรค์

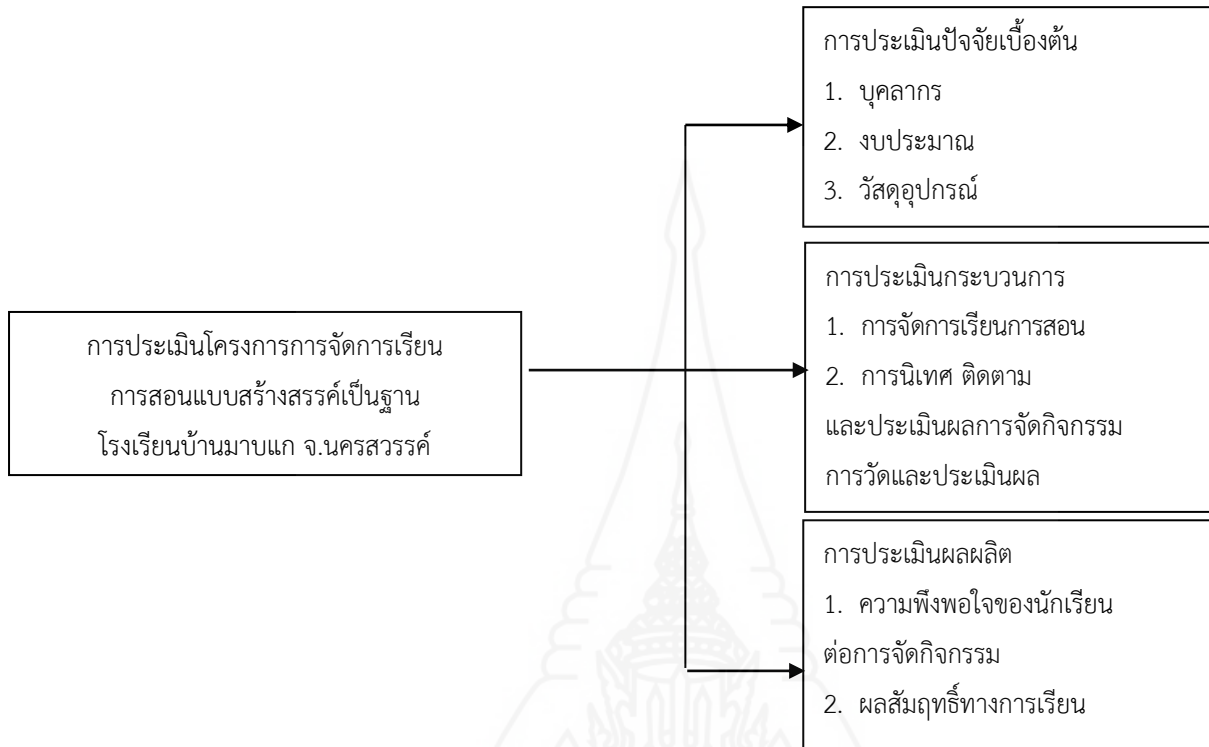
กรอบแนวคิดการประเมิน

ในการประเมินโครงการการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน โรงเรียนบ้านมาบแก จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยได้ศึกษาโครงการการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน โรงเรียนบ้านมาบแก จังหวัดนครสวรรค์ และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ การประเมินครั้งนี้ใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบ ประกอบด้วย การประเมิน 3 ด้าน คือ การประเมินปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ การประเมินกระบวนการ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรม และการประเมินผลผลิต ได้แก่ ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวทางการประเมิน ดังนี้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

การดำเนินการประเมิน

1. ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ครู จำนวน 10 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่1-6 ของโรงเรียนบ้านมาบแก จำนวน 49 คน รวมทั้งหมด 60 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน โรงเรียนบ้านมาบแก จังหวัดนครสวรรค์ มีจำนวน 4 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร โดยมีประเด็นสัมภาษณ์เกี่ยวกับการประเมินปัจจัยเบื้องต้นและกระบวนการของโครงการการจัดการเรียนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินโครงการการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน ซึ่งมีข้อความเกี่ยวกับโครงการการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน ด้านปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 35 ข้อ

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

ฉบับที่ 4 แบบบันทึกผลการเรียน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยทำตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้บริหารเกี่ยวกับการดำเนินโครงการจัดการเรียนการสอนแบบ คิดสร้างสรรค์เป็นฐาน ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเองในช่วงกลางภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560

3.2 นำแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินโครงการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน ไปเก็บข้อมูลกับครูโรงเรียนบ้านมาบแก จังหวัดนครสวรรค์ โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

3.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน ไปเก็บข้อมูลจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านมาบแก ในช่วงปลายภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560

3.4 บันทึกผลการเรียน 8 รายวิชาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านมาบแก ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ลงในแบบบันทึกผลการเรียน

4. การวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูล

นำแบบสอบถามจากผู้ให้ข้อมูล รวมจำนวนทั้งหมด 59 ฉบับ แยกเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินโครงการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน สำหรับครูผู้สอน จำนวน 10 ฉบับ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 49 ฉบับ เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายข้อมูล ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูล นำแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบบันทึกข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

4.2 การแปลความหมายข้อมูล

4.2.1 การประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน โรงเรียนบ้านมาบแก จังหวัดนครสวรรค์ ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์

4.2.2 การประเมินกระบวนการของโครงการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน โรงเรียนบ้านมาบแก จังหวัดนครสวรรค์ ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์

4.2.3 การประเมินผลผลิตของการดำเนินโครงการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน โรงเรียนบ้านมาบแก จังหวัดนครสวรรค์ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

1) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์

2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกรายวิชาสูงกว่าร้อยละ 75

ผลการประเมิน

ผลการประเมินโครงการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน โรงเรียนบ้านมาบแก จังหวัดนครสวรรค์ ในด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต สรุปได้ ดังนี้

1. ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้น

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน พบว่าความพร้อมด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.78) ผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลากรมีความพร้อม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.92) และด้านวัสดุอุปกรณ์ มีความพอเพียงอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.78) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน ส่วนความพอเพียงด้านงบประมาณอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.30) ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

ด้านบุคลากร พบว่า ครูผู้สอนมีความพร้อมในระดับมากที่สุด คือ สามารถเลือกใช้สื่อที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหา (ค่าเฉลี่ย = 4.53) และครูผู้สอนมีความพร้อมในระดับปานกลาง คือ สามารถออกแบบการวัดและประเมินผลที่หลากหลายสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (ค่าเฉลี่ย = 3.40) นอกนั้นมีความพร้อมในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและผ่านเกณฑ์การประเมินทุกข้อ

ด้านงบประมาณ พบว่า มีงบประมาณเพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐานอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.27) และมีหน่วยงานภายนอกสนับสนุนงบประมาณในการจัดการเรียนการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.33) ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

ด้านวัสดุและอุปกรณ์ พบว่า คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.84) ผ่านเกณฑ์การประเมิน แต่ระบบอินเทอร์เน็ตมีความพร้อมในการให้บริการในการสืบค้นข้อมูล อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.40) ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

2. ผลการประเมินกระบวนการ

ผลการประเมินกระบวนการของโครงการการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามแนวคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.80) ผ่านเกณฑ์การประเมิน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กระบวนการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.86) และด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.43)

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นกระตุ้น ครูมีการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.30) ขั้นตั้งปัญหาครูมีการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.99) ขั้นประเมินผล ครูมีการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.83) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน ส่วนในขั้นค้นคว้าและคิดครูมีการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.68) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน ยกเว้น ครูกระตุ้นให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.33) ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ขั้นนำเสนอผลงาน (ค่าเฉลี่ย = 3.66) อยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน ยกเว้นครูให้นักเรียนนำเสนอผลงานที่เรียนรู้ด้วยตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.20) ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินและครูมีการแนะนำให้นักเรียนใช้วิธีที่หลากหลายในการนำเสนอผลงาน อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.40) ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

ด้านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล พบว่า การวางแผนการนิเทศ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.40) ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน การดำเนินงานนิเทศ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.28) ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน และการประเมินผลการนิเทศ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.62) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

3. ผลการประเมินผลผลิตของการดำเนินโครงการ

3.1 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน พบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.18) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยนักเรียนไม่รู้สึغب่อยหน่ายต่อการเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.59) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน และการจัดการเรียนการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน ช่วยให้นักเรียนคิดแปลกใหม่ อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.52) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน

3.2 ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ทั้งหมด 8 รายวิชา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในภาพรวมเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 82 ผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยแต่ละรายวิชามีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าร้อยละ 75 ผ่านเกณฑ์การประเมิน ยกเว้น รายวิชาวิทยาศาสตร์มีผลสัมฤทธิ์ ร้อยละ 74.36 ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินเพียงร้อยละ 0.64 และเมื่อเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 คิดเป็นร้อยละ 79.13 จะเห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 3.63

อภิปรายผลการประเมิน

การประเมินโครงการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้นในด้านงบประมาณ พบว่า งบประมาณไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน แต่ผลการประเมินกระบวนการด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.78) ผ่านเกณฑ์การประเมิน จะเห็นได้ว่างบประมาณไม่ได้ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากครูยังสามารถจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐานได้อยู่ในเกณฑ์มาก (ค่าเฉลี่ย 3.86) ถึงแม้จะมีงบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ สอดคล้องกับผลการประเมินในด้านบุคลากรที่ครูมีความพร้อมในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.92) ดังนั้นงบประมาณไม่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน

2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐานอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.18) โดยนักเรียนไม่รู้สึغب่อยหน่ายต่อการเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.59) เมื่อพิจารณาการประเมินปัจจัยเบื้องต้นด้านบุคลากร พบว่า ครูผู้สอนสามารถเลือกใช้สื่อที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.53) ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากเรียน อยากรู้ อยากค้นหาคำตอบ ถือเป็นปัจจัยสำคัญสู่ความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์ สอดคล้องกับแนวคิดของ วิริยะ ฤชชัยพาณิชย์ (2558) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนตื่นตัวในการค้นคว้า ครูจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้บรรยายเนื้อหาอย่างละเอียดมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน ครูจะปล่อยให้ผู้เรียนได้ใช้เวลาในการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ ครูมีหน้าที่เดินให้คำปรึกษาตามกลุ่ม ให้คำปรึกษาเวลาที่ผู้เรียนมีปัญหา แต่จะเปลี่ยนหน้าที่จากการสอนทั่วไปที่เคยบอกต่อนือหาคำตอบและตัดสินความถูกต้องของคำตอบ เป็นผู้ให้คำปรึกษา ชี้แนะ และตอบคำถามด้วยคำถาม เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิด

3. ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ทั้งหมด 8 รายวิชา พบว่า คิดเป็นร้อยละ 82 ผ่านเกณฑ์การประเมิน และเมื่อเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 คิดเป็นร้อยละ 79.13 ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.63 อาจเนื่องมาจากการประเมินกระบวนการด้าน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

การจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย = 3.86) ผ่านเกณฑ์การประเมิน และผลการประเมินในด้านบุคลากรที่ครูมีความพร้อมในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.92) จึงส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดและสูงขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา สอดคล้องกับงานวิจัยของมณฑล เวียงจันทน์ และ ลัดดา ศิลาบุญ (2558, น.141) ที่วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รายวิชา ส 21103 สังคมศึกษา 2 และงานวิจัยของกัธร ดิษธรรม (2557, น.150) ที่วิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบความคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน เรื่อง ภาพปะติดจากวัสดุธรรมชาติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และงานวิจัยของเกษมณี ลาปะ และ เพชรรัตน์ จงนิมิตสถาพร (2559, น.725) ที่วิจัยเรื่อง การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับผังกราฟฟิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รายวิชา ส 21103 สังคมศึกษา ที่นำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน CBL เข้ามาจัดการเรียนการสอนแล้วทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เช่นเดียวกับผลการวิจัยครั้งนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินไปใช้

1. ควรมีการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน เพื่อสร้างความร่วมมือในการจัดหาแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชนและสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์การเรียนเพิ่มเติมจากงบประมาณประจำปีทางโรงเรียนได้รับจัดสรร เพื่อให้จัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ควรมีการสร้างระบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐานของครูในโรงเรียนให้มีความต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี
3. ควรมีการจัดระดมสมองครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อหาวิธีการพัฒนาทักษะด้านการนำเสนอผลงานของนักเรียน ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญของการคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการกำกับ ติดตาม และประเมินโครงการการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐานในทุกปีการศึกษา เพื่อนำผลการประเมินมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน
2. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับวิธีการสอนหรือนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนแบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน เพื่อนำมาใช้จัดการเรียนการสอนให้เข้ากับบริบทของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กัธร ดิษธรรม. (2557). การพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบคิดสร้างสรรค์เป็นฐาน เรื่องภาพปะติดจากวัสดุธรรมชาติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. *การประชุมทางวิชาการของคุรุสภา ประจำปี 2558*
“การวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้และการจัดการศึกษา” หน้า 150.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

- เกษมณี ลาปะ และเพชรรัตน์ จงนิมิตสถาพร. (2559). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ร่วมกับผังกราฟิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รายวิชา ส 21103 สังคมศึกษา. รายงานสืบเนื่องการประชุมสัมมนาวิชาการ การนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ เครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 17 หน้า 725.
- มงคล เรืองณรงค์ และ ลัดดา ศิลาโนย. (2558). การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน (CBL) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รายวิชา ส 21103 สังคมศึกษา 2. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีที่ 38 ฉบับที่ 4 หน้า 141.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์
- วิริยะ ฤชชัยพานิชย์. (2558). การสอนแบบสร้างสรรค์เป็นฐาน Creativity Based Learning ;วารสารนวัตกรรม การเรียนรู้ 1 (2), 27.

